2025/1106

28.5.2025

REGULAMENTUL (UE) 2025/1106 AL CONSILIULUI

din 27 mai 2025

de instituire a Instrumentului „Acțiunea pentru securitatea Europei” (SAFE) prin consolidarea industriei europene de apărare

(Text cu relevanță pentru SEE)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 122,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

(1) Războiul de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei și repercusiunile acestuia asupra securității europene și mondiale constituie o provocare existențială pentru Uniunea Europeană.

(2) Ca răspuns la această provocare, în concluziile sale din 6 martie 2025, Consiliul European, reamintind Declarația de la Versailles din 11 martie 2022 și Busola strategică pentru securitate și apărare aprobată la 21 martie 2022, a subliniat faptul că Europa trebuie să-și întărească suveranitatea, să își asume o mai mare responsabilitate pentru propria sa apărare și să fie mai bine pregătită să acționeze și să facă față în mod autonom provocărilor și amenințărilor imediate și viitoare. În cadrul Consiliului European respectiv, toate statele membre s-au angajat să își consolideze gradul general de pregătire pentru apărare, să reducă dependențele strategice, să abordeze deficitele în materie de capabilități critice și să consolideze, în consecință, baza industrială și tehnologică de apărare europeană (EDTIB) în întreaga Uniune, astfel încât Uniunea să fie în măsură să furnizeze mai bine echipamente în cantitățile și ritmul accelerat necesare.

(3) La 18 mai 2022, Comisia și Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate au prezentat o comunicare comună privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat, subliniind existența, în Uniune, a unor deficite în domeniul apărării de ordin financiar, industrial și în materie de capabilități.

(4) La 20 iulie 2023, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Regulamentul (UE) 2023/1525 ([1]) privind sprijinirea producției de muniții (ASAP), cu scopul de a acorda urgent sprijin pentru sporirea capacităților de producție ale industriei de apărare a Uniunii, securizarea lanțurilor de aprovizionare, facilitarea unor proceduri de achiziții eficiente, abordarea deficiențelor în ceea ce privește capacitățile de producție și promovarea investițiilor.

(5) La 18 octombrie 2023, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Regulamentul (UE) 2023/2418 ([2]) prin care s-a instituit un instrument pentru consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun (EDIRPA) cu scopul de a intensifica colaborarea dintre statele membre în faza de achiziții publice în domeniul apărării pentru a remedia, pe bază de colaborare, deficitele cele mai urgente și mai critice din stocurile statelor membre, în special pe cele generate de răspunsul la războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.

(6) În concluziile sale din 14 și 15 decembrie 2023, Consiliul European, după ce a luat în considerare activitatea desfășurată pentru punerea în aplicare a Declarației de la Versailles și a Busolei strategice pentru securitate și apărare, a accentuat necesitatea de a depune mai multe eforturi pentru a îndeplini obiectivele Uniunii de creștere a gradului de pregătire în materie de apărare. Pentru a realiza o astfel de pregătire și pentru a apăra Uniunea, s-a considerat că o industrie de apărare puternică reprezintă o condiție prealabilă, fiind necesar ca industria europeană de apărare să devină mai rezilientă, mai inovatoare și mai competitivă.

([1]) Regulamentul (UE) 2023/1525 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iulie 2023 privind sprijinirea producției de muniții (ASAP) (JO L 185, 24.7.2023, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([2]) Regulamentul (UE) 2023/2418 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 de instituire a unui instrument pentru consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun (EDIRPA) (JO L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

(7) La 5 martie 2024, Comisia a adoptat o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare și a unui cadru de măsuri care să asigure disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării (EDIP), pentru a valorifica experiența dobândită în cadrul Regulamentelor (UE) 2023/2418 și (UE) 2023/1525 și pentru a extinde logica acestora într-o perspectivă mai structurată și pe termen mai lung.

(8) Cu toate acestea, de la începutul anului 2025, a avut loc o deteriorare puternică a contextului de securitate al Uniunii, cauzată nu numai de amenințarea persistentă a Rusiei, de trecerea sa intensificată la o economie de război și de evoluția războiului din Ucraina, ci și de incertitudinile generate de apariția unei situații geopolitice în care Uniunea trebuie să își intensifice în mod semnificativ eforturile pentru a-și asigura autonomia în materie de apărare. Această deteriorare recentă a crescut nivelul de amenințare la adresa Uniunii și impune statelor membre să lanseze, în regim de urgență, cheltuieli publice masive pentru a extinde EDTIB. În consecință, există o necesitate crescândă de a accelera, într-un spirit de solidaritate, acordarea sprijinului din partea Uniunii pentru acele state membre care sunt susceptibile de a fi amenințate de dificultăți grave din cauza investițiilor publice masive necesare, care ar putea avea un impact asupra situației lor economice. Având în vedere amenințările existente la frontierele terestre, aeriene și maritime ale Uniunii și, în consecință, necesitatea de a angaja investiții publice masive, o astfel de solidaritate este esențială în special pentru statele membre care sunt cele mai expuse amenințărilor militare. În acest sens, amenințările reprezentate de Rusia și Belarus prezintă o urgență și o importanță deosebite. Având în vedere timpul necesar pentru a dezvolta produse și pentru a asigura creșterea capacității corespunzătoare de producție industrială în întreaga Uniune, devine vital ca Uniunea să înceapă cât mai curând posibil să sprijine respectivele state membre, astfel încât acestea să poată plasa foarte rapid comenzi și să sporească previzibilitatea pentru sectorul industrial al apărării, stimulându-l să investească pe termen foarte scurt în consolidarea capacităților de producție.

(9) Se preconizează că amploarea și rapiditatea cu care statele membre sunt obligate să-și sporească investițiile în capabilitățile de producție industrială în domeniul apărării ar putea avea un impact major asupra finanțelor publice ale statelor membre într-o perioadă în care bugetele mai multor state membre rămân sub presiune.

(10) Această situație excepțională, care nu a fost provocată de statele membre și care scapă controlului acestora, justifică adoptarea de către Uniune a unor măsuri urgente pentru a stabili un instrument temporar cu scopul de a acorda asistență financiară sub forma instrumentului „Acțiunea pentru securitatea Europei” (denumit în continuare „instrumentul SAFE”) acelor state membre care doresc să investească în producția industrială în domeniul apărării.

(11) Instrumentul SAFE ar trebui să permită efectuarea de investiții publice urgente și majore în industria europeană de apărare, în scopul sporirii rapide a capacității de producție a acesteia, al îmbunătățirii disponibilității în timp util a produselor din domeniul apărării și al accelerării adaptării sale la schimbări structurale. Întrucât prezentul regulament constituie un răspuns excepțional și temporar la o provocare urgentă și existențială, asistența financiară furnizată în cadrul său ar trebui să fie pusă la dispoziție numai în scopul abordării consecințelor economice negative ale deteriorării situației în materie de securitate și al satisfacerii nevoilor imediate în materie de achiziții ale statelor membre, contribuind la creșterea gradului de pregătire al EDTIB. Instrumentul SAFE ar trebui să facă parte dintr-un efort general, la nivelul Uniunii și la nivel național, de alocare a mai multor resurse pentru investițiile din industria apărării, cu scopul de a răspunde la situația de criză generată de amenințările actuale la adresa securității. Pentru a sprijini acest efort, la nivelul Uniunii și la nivel național ar trebui să fie întreprinse în paralel măsuri suplimentare, inclusiv activarea flexibilității existente în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere.

(12) Asistența financiară acordată în cadrul instrumentului SAFE ar trebui pusă în aplicare de statele membre într-un mod coerent cu prioritățile în materie de capabilități de apărare stabilite de comun acord de către statele membre în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC), cu cooperarea statelor membre în cadrul cooperării structurate permanente stabilite prin Decizia (PESC) 2017/2315 a Consiliului ([3]), cu inițiativele și proiectele Agenției Europene de Apărare (AEA) și cu asistența civilă și militară acordată Ucrainei de către Uniune. La punerea în aplicare a prezentului regulament, statele membre ar trebui să țină seama în mod corespunzător de activitățile relevante desfășurate de Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), în special de obiectivele NATO în materie de capabilități, și de alți parteneri, în cazul în care astfel de activități servesc intereselor de securitate și apărare ale Uniunii.

([3]) Decizia (PESC) 2017/2315 a Consiliului din 11 decembrie 2017 de stabilire a cooperării structurate permanente (PESCO) și de adoptare a listei statelor membre participante (JO L 331, 14.12.2017, p. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(13) Statele membre ar trebui să poată utiliza asistența financiară acordată în cadrul instrumentului SAFE în sinergie cu alte programe existente și viitoare ale Uniunii, în special pentru a cofinanța acțiuni specifice. În paralel, programele Uniunii care sprijină cooperarea în domeniul achizițiilor publice în materie de apărare sau care vizează, la un nivel mai general, să susțină competitivitatea EDTIB pot furniza în mod specific un sprijin suplimentar din partea Uniunii. Un astfel de sprijin suplimentar ar putea să se aplice pentru achizițiile publice în comun care beneficiază de asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE sau pentru operatorii economici implicați în astfel de achiziții, cu scopul de a stimula creșterea capacităților industriale corespunzătoare și de a consolida și mai mult efectele instrumentului SAFE asupra EDTIB.

(14) Pentru a reduce sarcina administrativă a statelor membre, Comisia ar trebui să poată lua în considerare informațiile furnizate în cadrul prezentului regulament, în special și, pentru raportarea privind implementarea asistenței financiare în cadrul programelor relevante și, în special, al celor care sprijină cooperarea în domeniul achizițiilor publice în comun. Acest lucru ar ajuta la simplificarea condițiilor de depunere a cererii de sprijin financiar.

(15) Absența cooperării între statele membre a generat ineficiențe și multiplicarea sistemelor de apărare similare în cadrul Uniunii, subminând obiectivul privind protecția teritoriului Uniunii urmărit prin investițiile naționale corespunzătoare și având totodată ca rezultat fragmentarea și operațiuni la scară redusă ale unor părți semnificative ale EDTIB. Pentru a remedia această situație, statele membre beneficiare ar trebui să utilizeze asistența financiară acordată în temeiul prezentului regulament pentru a efectua achiziții publice în comun. Activitățile, cheltuielile și măsurile eligibile finanțate prin achiziții publice în comun în domeniul apărării ar trebui să fie legate de prima listă de domenii prioritare identificate de Consiliul European, ținând seama de experiența dobândită ca urmare a războiului din Ucraina, în conformitate cu activitatea deja realizată în cadrul AEA și în deplină coerență cu NATO: muniții și rachete; sisteme de artilerie, inclusiv capabilități de lovire de precizie în adâncime; capabilități de luptă terestră și sisteme de sprijin ale acestora, inclusiv echipamente pentru soldați și armament pentru infanterie; protecția infrastructurii critice; domeniul cibernetic; mobilitatea militară, inclusiv contracararea mobilității; sistemele de apărare antiaeriană și antirachetă; capabilități maritime de suprafață și subacvatice; drone și sisteme antidrone; factori de sprijin strategici, care includ în mod neexhaustiv transportul aerian strategic, alimentarea în aer și sistemele C4ISTAR, precum și activele și serviciile spațiale; inteligența artificială și războiul electronic. Aceste achiziții publice în comun ar trebui să aibă drept scop accelerarea adaptării la schimbări structurale a capacității de producție a produselor din domeniul apărării, asigurarea interoperabilității și a interschimbabilității în întreaga Uniune, stimularea cooperării în etapa de achiziții publice, sprijinirea creșterii capacității de producție, precum și dezvoltarea și achiziționarea infrastructurii, a echipamentelor și a serviciilor logistice conexe.

(16) Pentru a consolida urgent baza industrială a Uniunii în mod eficient și autonom, din perspectiva evoluției recente a situației geopolitice și a amenințării excepționale la adresa securității Uniunii și a statelor sale membre, și pentru a spori astfel eficiența și valoarea adăugată a asistenței financiare acordate în cadrul instrumentului SAFE, prezentul regulament ar trebui să stabilească condiții de eligibilitate pentru utilizarea asistenței financiare de către statele membre. Prin urmare, contractanții și subcontractanții implicați în achizițiile publice în comun în temeiul prezentului instrument ar trebui să fie stabiliți și să își aibă structurile de conducere executivă în Uniune, în statele Asociației Europene a Liberului Schimb care sunt membre ale Spațiului Economic European (denumite în continuare „statele SEE-AELS”) sau în Ucraina și să utilizeze în scopuri legate de achizițiile publice în comun infrastructura, instalațiile, activele sau resursele situate pe teritoriul unui stat membru, al unui stat SEE-AELS sau al Ucrainei. Pentru a se asigura că contractanții și subcontractanții implicați în achizițiile publice în comun nu aduc atingere intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre, aceștia nu ar trebui să fie controlați de țări terțe sau de entități din țări terțe. În acest context, controlul ar trebui să fie înțeles ca fiind capacitatea de a exercita o influență decisivă asupra unei entități juridice în mod direct sau indirect, prin intermediul uneia sau mai multor entități juridice intermediare. Statele membre care participă la achizițiile publice sprijinite de instrumentul SAFE au responsabilitatea de a se asigura că sunt îndeplinite condițiile de eligibilitate.

(17) În anumite circumstanțe, ar trebui să fie posibil să se deroge de la principiul conform căruia contractanții și subcontractanții implicați într-o achiziție publică în comun utilizează infrastructura, instalațiile, activele sau resursele situate pe teritoriul unui stat membru, al unui stat SEE-AELS sau al Ucrainei și nu sunt controlate de țări terțe sau de entități din țări terțe. În aceste circumstanțe, o entitate juridică stabilită în Uniune, într-un stat SEE-AELS sau în Ucraina care utilizează infrastructura, instalațiile, activele sau resursele situate în exteriorul teritoriului unui stat membru, al unui stat SEE-AELS sau al Ucrainei și/sau care este controlată de o țară terță sau de o entitate dintr-o țară terță ar trebui să poată participa dacă sunt îndeplinite condiții stricte referitoare la interesele de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre, astfel cum sunt stabilite în cadrul PESC în temeiul titlului V din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

(18) Entitățile juridice stabilite în Uniune, într-un stat SEE-AELS sau în Ucraina și controlate de o țară terță care nu este Ucraina sau un stat SEE-AELS (denumită în continuare „altă țară terță") sau de o entitate dintr-o altă țară terță, atunci când este permis acest lucru, ar trebui să fie eligibile pentru a participa la achiziția publică în comun dacă au făcut obiectul unei examinări în înțelesul Regulamentului (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]) și, acolo unde este necesar, al unor măsuri de atenuare adecvate, sau dacă sunt puse la dispoziția Comisiei garanții, astfel cum se prevede în prezentul regulament, aprobate în conformitate cu procedurile naționale ale statului membru, ale statului SEE-AELS sau ale Ucrainei, în funcție de țara în care sunt stabilite. Pentru a reduce sarcina administrativă, Comisia ar trebui să propună un model standardizat simplu pentru garanții. Astfel de garanții ar trebui să fie emise numai dacă sunt îndeplinite condiții stricte referitoare la interesele de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre, astfel cum sunt stabilite în cadrul PESC în temeiul titlului V din TUE.

(19) Pentru a se asigura disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării din cadrul EDTIB și pentru a se accelera adaptarea acesteia din urmă la schimbări structurale, consolidând astfel eficiența asistenței financiare acordate, este important să se stabilească cerințele minime privind valoarea generată în cadrul Uniunii. Prin urmare, contractele de achiziții publice în comun ar trebui să conțină o cerință potrivit căreia costul componentelor care provin din exteriorul Uniunii, al statelor SEE-AELS sau al Ucrainei să nu depășească 35 % din costurile estimate ale componentelor produsului final. Comisia ar putea stabili orientări în scopul calculării procentului respectiv.

(20) Criteriile de eligibilitate ar trebui să țină seama de lanțurile de aprovizionare existente și de cooperarea industrială cu parteneri din exteriorul Uniunii și, de asemenea, să permită îndeplinirea cerințelor în materie de capabilități. Prin urmare, ar trebui să fie eligibile achizițiile publice în comun care implică subcontractanți cărora li se alocă între 15 % și 35 % din valoarea contractului și care nu sunt stabiliți sau nu își au structurile de conducere executivă în Uniune, în statele SEE-AELS sau în Ucraina.

(21) Pentru anumite produse din domeniul apărării ale căror tehnologii de bază nu sunt larg disponibile în Uniune și care ar putea fi dificil de înlocuit la scară largă, ar trebui să fie impuse condiții suplimentare pentru a se asigura libertatea forțelor armate ale statelor membre în raport cu aceste produse, fără limitări impuse de țări terțe. Prin urmare, pentru astfel de produse din domeniul apărării, contractantul sau consorțiul de contractanți ar trebui să aibă capacitatea de a decide, fără restricții impuse de țări terțe sau de entități din țări terțe, cu privire la definirea, adaptarea sau evoluția proiectării produselor din domeniul apărării achiziționate, inclusiv competența legală de a înlocui sau de a înlătura acele componente care fac obiectul unor restricții impuse de țări terțe sau de entități din țări terțe.

(22) Condițiile de eligibilitate impuse de instrumentul SAFE au drept obiectiv sporirea imediată a capacităților de producție ale industriei de apărare a Uniunii, permițând totodată asigurarea flexibilității necesare, ținând seama de internaționalizarea lanțurilor de aprovizionare pentru produsele și tehnologiile relevante. Pe lângă statele SEE-AELS și Ucraina, instrumentul SAFE ar trebui să prevadă, de asemenea, posibilitatea ca țările în curs de aderare, țările candidate și potențialii candidați, precum și țările terțe cu care Uniunea a încheiat un parteneriat în materie de securitate și apărare (instrument fără caracter juridic obligatoriu) să participe la achiziții publice în comun în cadrul său.

(23) Acordurile bilaterale sau multilaterale care prevăd măsuri de cooperare economică, financiară sau tehnică, inclusiv măsuri de asistență, dintre Uniune și una sau mai multe dintre astfel de țări care împărtășesc aceeași viziune, altele decât Ucraina și statele SEE-AELS, ar trebui să permită contractanților și subcontractanților stabiliți în țările respective să participe la achiziții publice în comun în cadrul instrumentului SAFE, în conformitate cu clauzele și condițiile definite în acordurile respective. Astfel de acorduri nu ar trebui să pună sub semnul întrebării eligibilitatea produselor care îndeplinesc cerința potrivit căreia costul componentelor care provin din exteriorul Uniunii, al statelor SEE-AELS sau al Ucrainei să nu depășească 35 % din costurile estimate ale componentelor produsului final.

([4]) Regulamentul (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în Uniune (JO L 79 I, 21.3.2019, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

(24) O Uniune mai puternică și mai capabilă în domeniul securității și apărării va contribui în mod pozitiv la securitatea mondială și transatlantică și este complementară NATO, care rămâne, pentru acele state care sunt membre ale NATO, fundamentul apărării lor colective. Uniunea se angajează să consolideze și să aprofundeze în continuare cooperarea transatlantică și angajamentul în materie de securitate și apărare, în vederea îmbunătățirii interoperabilității, a continuării cooperării industriale și a asigurării accesului reciproc la tehnologii de ultimă generație cu parteneri de încredere, consolidând, de asemenea, EDTIB. Prezentul regulament ar trebui să contribuie la aceste obiective.

(25) Statele membre care intenționează să obțină asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE ar trebui să transmită Comisiei o cerere însoțită de un plan de investiții pentru industria europeană de apărare (denumit în continuare „planul"). Pentru a facilita pregătirea planurilor, ar trebui să aibă loc un schimb de opinii între Comisie și statele membre, în vederea identificării unor alocări provizorii ale cuantumurilor împrumuturilor. Comisia ar trebui să evalueze toate cererile transmise de statele membre. Atunci când verifică respectarea de către aceste planuri a criteriilor stabilite prin prezentul regulament, Comisia ar trebui să recurgă la expertiza AEA sau a Statului-Major al Uniunii Europene, după caz. Pe toată durata pregătirii planurilor, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a face schimb de informații cu Comisia pentru a-și ajusta proiectele de planuri înainte de a le prezenta. Pe toată durata punerii în aplicare a planurilor, atunci când Comisia consideră că planurile nu îndeplinesc condițiile prevăzute în prezentul regulament, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a modifica planurile respective. Comisia ar trebui să le aloce statelor membre în cauză cuantumurile împrumuturilor aplicând principiile egalității de tratament, solidarității, proporționalității și transparenței, în special dacă cuantumul împrumuturilor solicitate depășește valoarea maximă totală a asistenței financiare disponibile în cadrul instrumentului SAFE. Împrumuturile ar trebui să fie alocate statelor membre care depun cereri în conformitate cu principiile egalității de tratament, solidarității, proporționalității și transparenței. Planurile ar trebui să descrie măsuri de consolidare a rezilienței sectorului industriei europene de apărare, în special prin facilitarea accesului la piața apărării pentru IMM-uri, întreprinderi cu capitalizare medie și noi actori din domeniul apărării.

(26) Având în vedere importanța efectelor financiare ale sprijinirii statelor membre în temeiul prezentului regulament, precum și importanța necesității de a asigura coerența dintre diferitele domenii ale acțiunii externe a Uniunii și politica economică, având în vedere rolul specific pe care Consiliul trebuie să îl îndeplinească în aceste domenii, ar trebui să fie conferite competențe de executare Consiliului în cazurile identificate prin prezentul regulament.

(27) Pentru a facilita execuția planului, Comisia și fiecare stat membru în cauză ar trebui să încheie un acord operațional care să detalieze clauzele privind plata asistenței financiare, inclusiv un calendar provizoriu de plată, și să semneze un acord de împrumut care să conțină condițiile detaliate ale sprijinului sub formă de împrumut acordat în cadrul instrumentului SAFE. Ar trebui să se acorde o prefinanțare de 15 % pentru a se permite începerea rapidă a implementării activităților, cheltuielilor și măsurilor în cadrul instrumentului SAFE.

(28) Asistența financiară ar trebui să fie organizată prin intermediul strategiei de finanțare diversificate prevăzute la articolul 224 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului ([5]) (denumit în continuare „Regulamentul financiar") și al metodei de finanțare unice instituite, care se preconizează că va spori lichiditatea obligațiunilor Uniunii, precum și atractivitatea și rentabilitatea emisiunilor Uniunii. Împrumuturile ar trebui să fie acordate pentru o durată de rambursare suficient de lungă, până la maximum 45 de ani. Rambursările principalului ar putea beneficia, în principiu, de o perioadă de grație de 10 ani. Din motive prudențiale legate de gestionarea portofoliului de împrumuturi, ar trebui ca ponderea împrumuturilor acordate celor trei state membre care reprezintă cea mai mare parte a împrumuturilor acordate să nu depășească 60 % din valoarea maximă a asistenței financiare acordate în cadrul instrumentului SAFE.

([5]) Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(29) Pentru a optimiza utilizarea asistenței financiare disponibile, în cazul în care rămân cuantumuri financiare disponibile în urma adoptării unei decizii de punere în aplicare a Consiliului în temeiul prezentului regulament, Comisia ar trebui să publice o nouă cerere de exprimare a interesului. Într-un astfel de caz, procedurile stabilite pentru cererea de asistență financiară ar trebui să se aplice sub rezerva adaptărilor necesare, în special în ceea ce privește termenele aferente și faptul că ar trebui să fie prezentată o modificare a planului.

(30) Achizițiile publice în comun ar trebui să implice cel puțin două țări participante care sunt state membre, state SEE-AELS sau Ucraina, dintre care cel puțin una ar trebui să fie un stat membru care beneficiază de sprijin sub formă de împrumut în cadrul instrumentului SAFE. În plus, țărilor în curs de aderare, altor țări candidate și potențialilor candidați, precum și altor țări terțe cu care Uniunea a încheiat un parteneriat în materie de securitate și apărare (instrument fără caracter juridic obligatoriu) ar trebui să li se permită să participe la achiziții publice în comun efectuate cu un stat membru care beneficiază de asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE. Achizițiile publice în comun pot include contracte de achiziții publice existente care îndeplinesc aceleași condiții. Achizițiile publice efectuate de un stat membru ar trebui, de asemenea, să fie eligibile pentru sprijin atunci când contractul a fost semnat până la 30 mai 2026, cu condiția ca statul membru respectiv să fi luat toate măsurile necesare, agreate prin acordul operaționale, pentru a extinde beneficiul contractului respectiv adresându-se în mod activ altor state membre, statelor SEE-AELS și Ucrainei, precum și țărilor în curs de aderare, țărilor candidate, potențialilor candidați, sau altor țări terțe cu care Uniunea a încheiat un parteneriat în materie de securitate și apărare. Includerea statelor SEE-AELS și a Ucrainei printre țările care pot constitui numărul minim necesar pentru o achiziție publică în comun este justificată de parteneriatul strâns al țărilor respective cu Uniunea în ceea ce privește producția industrială din domeniul apărării și, respectiv, de faptul că Ucraina se confruntă în mod direct cu războiul de agresiune în curs al Rusiei. De asemenea, statele membre sunt încurajate să sprijine în continuare Ucraina cu echipamente achiziționate cu asistența financiară în cadrul instrumentului SAFE. Participarea acestor țări terțe la achizițiile publice în comun atribuite EDTIB sau bazei industriale tehnologice și de apărare a Ucrainei sau a statelor SEE-AELS ar trebui să contribuie la creșterea nivelului de agregare a cererii care este necesar pentru a obține o extindere a capacității industriale. De asemenea, acest lucru ar sprijini interoperabilitatea sistemelor și a produselor implementate de partenerii cei mai apropiați ai Uniunii din acest domeniu, permițând eventual statelor membre participante să obțină prețuri mai bune.

(31) Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([6]) stabilește un cadru legislativ privind coordonarea procedurilor de achiziții publice pentru atribuirea contractelor în domeniile apărării și securității, luând în considerare cerințele de securitate ale statelor membre și obligațiile care decurg din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Directiva respectivă prevede norme specifice aplicabile în situațiile de urgență generate de o criză, cum ar fi termenele mai scurte pentru primirea ofertelor și posibilitatea de a utiliza procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. Pentru a consolida eficiența instrumentului SAFE în ceea ce privește abordarea, într-un spirit de solidaritate, a situației de urgență generate de evoluția situației geopolitice, este necesar să se lanseze cât mai curând posibil investiții masive în EDTIB.

(32) În acest scop, ar trebui să se faciliteze atribuirea contractelor bazate pe achiziții publice care implică cel puțin un stat membru sprijinit prin asistența financiară în cadrul instrumentului SAFE. Termenele stabilite în Directiva 2009/81/CE, inclusiv termenele reduse stabilite la articolul 33 alineatul (7) din directiva respectivă, nu oferă suficientă flexibilitate pentru a face față urgenței situației de criză actuale. Prin urmare, ar trebui să se considere că statele membre care efectuează achiziții publice în comun utilizând asistența financiară în cadrul instrumentului SAFE se află într-o situație de urgență generată de o criză, ceea ce justifică recurgerea la o procedură de negociere fără publicarea unui anunț de participare astfel cum se prevede în Directiva 2009/81/CE. În plus, având în vedere urgența care rezultă din situația de criză actuală, care necesită investiții imediate și masive în EDTIB și pentru a proteja interesele de securitate ale statelor membre care participă la achiziții publice cu sprijinul instrumentului SAFE, este de asemenea necesar să se permită posibilitatea de a deschide un acord-cadru sau un contract existent pentru autoritățile contractante ale statelor membre care inițial nu erau părți la acordul-cadru sau contractul respectiv, chiar dacă în respectivul acord-cadru sau contract nu este prevăzută o astfel de opțiune, cu condiția să se obțină în prealabil consimțământul întreprinderii care a încheiat acordul-cadru sau contractul.

([6]) Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE (JO L 216, 20.8.2009, p. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(33) Instrumentul SAFE urmărește să sprijine un interes superior de siguranță publică, prin însoțirea eforturilor financiare ale statelor membre de a asigura disponibilitatea și furnizarea în timp util a produselor din domeniul apărării, prin extinderea EDTIB, pentru a permite statelor membre să fie pregătite pentru orice tip de agresiune. Prin utilizarea condițiilor de eligibilitate, instrumentul urmărește să sprijine competitivitatea și pregătirea industrială a EDTIB, care sunt necesare pentru a îmbunătăți capacitatea statelor membre de a apăra teritoriul Uniunii și al statelor sale membre într-un mod eficient și autonom. De asemenea, instrumentul urmărește un obiectiv auxiliar privind sporirea, prin utilizarea achizițiilor publice în comun, a nivelului de interoperabilitate a produselor din domeniul apărării. Pentru a însoți aceste eforturi, este oportun, într-un spirit de solidaritate și în scopul asigurării sustenabilității financiare a efortului necesar pentru a aborda dificultățile grave legate de disponibilitatea produselor din domeniul apărării, să se ia măsuri pentru a se evita necesitatea de a finanța în avans taxele pe aceste cheltuieli. Prin urmare, produsele din domeniul apărării achiziționate în cadrul unor achiziții publice sprijinite de instrumentul SAFE ar trebui să fie scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA), prin introducerea unei scutiri de TVA aplicabilă în temeiul Directivei 2006/112/CE a Consiliului ([7]). Scutirea respectivă ar trebui să fie specifică și să se aplice numai livrărilor efectuate în scopul contractelor generate de achizițiile publice desfășurate în cadrul instrumentului SAFE.

(34) Uniunea își menține angajamentul deplin față de solidaritatea internațională. Orice măsuri considerate necesare care se iau în temeiul prezentului regulament, inclusiv cele necesare pentru a preveni sau a atenua deficite critice, ar trebui să fie puse în aplicare în mod specific, transparent, proporțional, temporar și coerent cu obligațiile asumate în cadrul OMC.

(35) Prezentul regulament ar trebui să fie pus în aplicare în conformitate cu normele relevante adoptate în temeiul articolului 322 din TFUE, în special Regulamentul financiar și Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului ([8]).

(36) Prezentul regulament nu aduce atingere dreptului internațional aplicabil care interzice utilizarea, dezvoltarea sau fabricarea anumitor produse și tehnologii din domeniul apărării.

(37) Comisia și statele membre ar trebui să poată să desfășoare activități de comunicare pentru a asigura vizibilitatea finanțării Uniunii și, după caz, să se asigure că sprijinul acordat în cadrul instrumentului SAFE este comunicat în mod adecvat și recunoscut printr-o declarație de finanțare.

(38) Prezentul regulament nu aduce atingere responsabilității exclusive care îi revine fiecărui stat membru pentru securitatea sa națională, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (2) din TUE, și nici dreptului fiecărui stat membru de a-și proteja interesele esențiale de securitate în conformitate cu articolul 346 din TFUE.

(39) Prezentul regulament ar trebui să se aplice fără a aduce atingere caracterului specific al politicii de securitate și apărare a anumitor state membre.

(40) Pentru a permite aplicarea prezentului regulament cât mai curând posibil, în vederea atingerii obiectivelor sale, acesta ar trebui să intre în vigoare în regim de urgență,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Obiect și domeniu de aplicare

Prin prezentul regulament se instituie instrumentul „Acțiunea pentru securitatea Europei” (SAFE) prin consolidarea industriei europene de apărare (denumit în continuare „instrumentul SAFE”), care oferă asistență financiară statelor membre, permițându-le să realizeze investiții publice urgente și majore în sprijinul industriei europene de apărare ca răspuns la actuala situație de criză.

Prezentul regulament stabilește condițiile și procedurile pentru furnizarea și implementarea de către statele membre a asistenței financiare acordate în cadrul instrumentului SAFE și stabilește normele privind procedurile simplificate și accelerate de achiziții publice în comun pentru achiziționarea de produse din domeniul apărării și de alte produse utilizate în scopuri de apărare care aparțin următoarelor categorii:

([7]) Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, 11.12.2006, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([8]) Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii (JO L 433 I, 22.12.2020, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

(a) categoria întâi: muniție și rachete; sisteme de artilerie, inclusiv capabilități de lovire de precizie în adâncime; capabilități de luptă terestră și sisteme de sprijin ale acestora, inclusiv echipamente pentru soldați și armament pentru infanterie; drone mici (clasa 1 a NATO) și sisteme antidrone conexe; protecția infrastructurii critice; domeniul cibernetic; mobilitatea militară, inclusiv contracararea mobilității;

(b) categoria a doua: sisteme de apărare antiaeriană și antirachetă; capabilități maritime de suprafață și subacvatice; drone, altele decât cele mici (clasele 2 și 3 ale NATO) și sisteme antidrone conexe; factori de sprijin strategici care includ, fără a se limita la aceștia, transportul aerian strategic, alimentarea în aer, sistemele C4ISTAR, precum și activele și serviciile spațiale; protecția activelor spațiale; inteligența artificială și războiul electronic.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. „produs din domeniul apărării” înseamnă bunuri, servicii și lucrări care intră în domeniul de aplicare al Directivei 2009/81/CE, astfel cum este stabilit la articolul 2 din aceasta;

2. „alte produse utilizate în scopuri de apărare” înseamnă orice bunuri, servicii și lucrări, altele decât cele care intră în domeniul de aplicare al Directivei 2009/81/CE, astfel cum este stabilit la articolul 2 din aceasta, care sunt necesare sau destinate unor scopuri de apărare;

3. „achiziții publice în comun” înseamnă o procedură de achiziții publice de produse din domeniul apărării sau de alte produse utilizate în scopuri de apărare și contractele rezultate, realizată de cel puțin un stat membru care primește asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE și de un alt stat membru, de unul dintre statele Asociației Europene a Liberului Schimb care sunt membre ale Spațiului Economic European (denumite în continuare „statele SEE-AELS”) sau de Ucraina. În plus, achizițiile publice în comun pot include țările în curs de aderare, țările candidate și potențialii candidați, precum și alte țări terțe cu care Uniunea a încheiat un parteneriat în materie de securitate și apărare (instrument fără caracter juridic obligatoriu). Achizițiile publice în comun pot include contracte de achiziții publice existente care îndeplinesc aceleași condiții.

Articolul 3

Caracterul complementar al instrumentului SAFE

Instrumentul SAFE completează măsurile luate atât de Uniune, cât și de statele membre pentru a realiza investiții publice urgente și majore cu scopul de a sprijini industria europeană de apărare.

Articolul 4

Condiții de utilizare a instrumentului SAFE

(1) Un stat membru poate solicita asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE (denumită în continuare „asistență financiară”) pentru activități, cheltuieli și măsuri care vizează abordarea situației de criză menționată la articolul 1. Activitățile, cheltuielile și măsurile respective sunt legate de produse din domeniul apărării sau de alte produse utilizate în scopuri de apărare și efectuate prin intermediul unor achiziții publice în comun realizate în conformitate cu normele de eligibilitate stabilite la articolul 16 și vizează:

(a) să accelereze adaptarea industriei de apărare la schimbări structurale, inclusiv prin crearea și creșterea capacităților sale de producție, precum și prin activități de sprijin conexe;

(b) să îmbunătățească disponibilitatea în timp util a produselor din domeniul apărării, inclusiv prin reducerea timpului de execuție pentru livrarea acestora, rezervarea sloturilor de producție sau stocarea de produse din domeniul apărării, de produse intermediare sau de materii prime; sau

(c) să asigure interoperabilitatea și interschimbabilitatea în întreaga Uniune.

(2) Un stat membru poate utiliza asistența financiară în cadrul instrumentului SAFE în sinergie cu programele Uniunii, în conformitate cu normele programelor respective. Asistența financiară acordată în cadrul instrumentului SAFE poate fi utilizată, de asemenea, pentru finanțarea unor activități care au primit o contribuție din partea Uniunii în cadrul unui program al Uniunii.

(3) Prin derogare de la alineatul (1) din prezentul articol, achizițiile publice efectuate de un stat membru sunt eligibile pentru sprijin în cadrul instrumentului SAFE atunci când un contract de achiziții a fost semnat până la 30 mai 2026. În cazul în care un stat membru include o astfel de achiziție publică în planul menționat la articolul 7 alineatul (2), acesta ia în mod activ toate măsurile necesare pentru a extinde beneficiul contractului respectiv la cel puțin un alt stat membru, la un stat SEE-AELS sau la Ucraina, în plus față de orice țară în curs de aderare, candidată sau potențial candidată interesată sau orice altă țară terță interesată cu care Uniunea a încheiat un parteneriat în materie de securitate și apărare. Condițiile de eligibilitate stabilite la articolul 16 alineatele (2)-(14) se aplică *mutatis mutandis*.

Articolul 5

Forma asistenței financiare

Asistența financiară se acordă sub forma unui împrumut acordat de către Uniune statului membru în cauză.

Articolul 6

Valoarea maximă a asistenței financiare

Valoarea maximă a asistenței financiare sub formă de împrumuturi acordate în cadrul instrumentului SAFE este de 150 000 000 000 EUR.

Articolul 7

Cererea de asistență financiară și planurile de investiții pentru industria europeană de apărare

(1) Un stat membru care intenționează să primească asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE transmite o cerere în acest sens Comisiei până la 30 noiembrie 2025. Cererea este însoțită de un plan de investiții pentru industria europeană de apărare (denumit în continuare „planul”).

(2) Planul este motivat și justificat în mod corespunzător. Acesta conține următoarele elemente:

(a) o descriere a produsului din domeniul apărării și a altor produse utilizate în scopuri de apărare;

(b) o descriere a activităților planificate, a cheltuielilor și măsurilor estimate în conformitate cu articolul 4;

(c) dacă este cazul, o descriere a implicării preconizate a Ucrainei în activitățile, cheltuielile și măsurile planificate sau a acțiunilor prevăzute în beneficiul Ucrainei;

(d) o descriere a măsurilor planificate menite să asigure respectarea articolului 16 și a normelor privind achizițiile publice, inclusiv o descriere a modului în care urmează să fie asigurată respectarea acestor norme.

(3) Dacă este cazul, statele membre includ o descriere a activităților de consolidare a securității aprovizionării și a rezilienței, în special prin facilitarea accesului la piața apărării pentru IMM, întreprinderi cu capitalizare medie și noi actori din domeniul apărării.

(4) Atunci când își elaborează planurile, statele membre pot solicita Comisiei să organizeze un schimb de bune practici și, după caz, să urmărească sinergii cu planurile de investiții pentru industria de apărare ale altor state membre pentru a le permite statelor membre solicitante să beneficieze de experiența altor state membre.

(5) Statele membre pot prezenta Comisiei o cerere modificată de asistență financiară însoțită de un plan modificat, în cazul în care acest lucru este justificat în mod corespunzător de o modificare a cheltuielilor sau măsurilor planificate și sub rezerva disponibilității cuantumurilor împrumuturilor.

Articolul 8

Decizia privind cererea de asistență financiară

(1) Comisia evaluează cererea de asistență financiară însoțită de plan fără întârzieri nejustificate.

(2) În cazul în care constată că cererea îndeplinește condițiile prevăzute în prezentul regulament, în special cele prevăzute la articolul 4, la articolul 7 alineatul (2) și la articolul 16, Comisia prezintă o propunere de decizie de punere în aplicare a Consiliului prin care pune la dispoziție asistența financiară.

(3) Decizia de punere în aplicare a Consiliului menționată la alineatul (2) cuprinde:

(a) confirmarea faptului că cererea menționată la articolul 7 alineatul (1) respectă condițiile prevăzute în prezentul regulament;

(b) cuantumul împrumutului și cuantumul sprijinului sub formă de împrumut care urmează să fie plătit sub formă de prefinanțare în conformitate cu articolul 11.

(4) În toate cazurile, Comisia îi comunică statului membru în cauză evaluarea cererii, împreună cu motivația acestei evaluări.

(5) Atunci când prezintă propunerea Consiliului în conformitate cu alineatul (2), Comisia ia în considerare nevoile de finanțare existente și preconizate ale statului membru solicitant, precum și cererile de asistență financiară în temeiul prezentului regulament deja prezentate sau prevăzute a fi prezentate de alte state membre, aplicând în același timp principiile egalității de tratament, solidarității, proporționalității și transparenței. Propunerea respectivă se prezintă fără întârziere.

(6) Consiliul adoptă decizia de punere în aplicare menționată la alineatul (2), de regulă, în termen de patru săptămâni de la adoptarea propunerii Comisiei.

(7) În cazul în care, în urma adoptării deciziei de punere în aplicare în temeiul alineatului (2), rămân cuantumuri disponibile pentru asistența financiară acordată în cadrul instrumentului SAFE, Comisia poate publica o nouă cerere de exprimare a interesului până la 31 decembrie 2026. În acest caz, procedura prevăzută la articolul 7 și la alineatele (1)-(5) din prezentul articol se aplică *mutatis mutandis*.

(8) Orice decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (2) este adoptată până la 30 iunie 2027.

Articolul 9

Operațiuni de împrumut și de credit

(1) Pentru a finanța sprijinul sub formă de împrumuturi acordat în cadrul instrumentului SAFE, Comisia este împuternicită, în numele Uniunii, să împrumute fondurile necesare de pe piețele de capital sau de la instituții financiare, în conformitate cu articolul 224 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 (denumit în continuare „Regulamentul financiar").

(2) Operațiunile de împrumut și de credit în cadrul instrumentului SAFE se realizează în euro.

Articolul 10

Acordul de împrumut și acordurile operaționale

(1) După adoptarea unei decizii de punere în aplicare a Consiliului menționată la articolul 8 alineatul (2), Comisia încheie un acord de împrumut și acorduri operaționale cu statul membru solicitant.

(2) Acordul de împrumut stabilește perioada de disponibilitate și condițiile detaliate ale sprijinului acordat în cadrul instrumentului SAFE sub formă de împrumuturi. Durata maximă a acordului de împrumut este de 45 de ani. Pe lângă elementele prevăzute la articolul 223 alineatul (4) din Regulamentul financiar, acordul de împrumut conține cuantumul prefinanțării și normele privind lichidarea prefinanțării.

(3) Acordurile operaționale stabilesc relația dintre execuția unui plan și asistența financiară corespunzătoare, inclusiv un calendar provizoriu de plată a tranșelor împrumutului, cu un plafon anual, după caz. În plus, aceste acorduri operaționale stabilesc tipuri de documente justificative și norme de control legate de îndeplinirea normelor de eligibilitate specifice aplicate de statele membre în conformitate cu articolul 16, precum și elementele detaliate menționate la articolul 14.

Articolul 11

Prefinanțare

(1) Statele membre pot solicita, ca parte a planului lor, o plată de prefinanțare în valoare de până la 15 % din valoarea sprijinului sub formă de împrumuturi.

(2) Plata prefinanțării este condiționată de intrarea în vigoare a acordului de împrumut menționat la articolul 10 alineatul (2). Acordul de împrumut poate prevedea că plata prefinanțării este condiționată de încheierea acordurilor operaționale menționate la articolul 10 alineatul (3).

(3) Plățile se efectuează sub rezerva disponibilității fondurilor. Plata prefinanțării poate fi efectuată în una sau mai multe tranșe.

Articolul 12

Norme privind plata tranșelor și suspendarea împrumuturilor

(1) Perioada de disponibilitate a împrumutului, care corespunde perioadei în care plățile către statul membru în cauză pot fi aprobate în temeiul prezentului articol, se încheie la 31 decembrie 2030. Plățile se efectuează în tranșe, sub rezerva disponibilității fondurilor. O tranșă poate fi plătită în una sau mai multe subtranșe.

(2) Statul membru în cauză poate prezenta Comisiei o cerere de plată justificată în mod corespunzător. Această cerere de plată poate fi transmisă Comisiei de către statul membru în cauză de două ori pe an. Statul membru justifică cererea de plată furnizând dovezi ale progreselor înregistrate în îndeplinirea planului.

(3) Comisia evaluează exhaustivitatea, corectitudinea și coerența cererii de plată menționate la alineatul (2), fără întârzieri nejustificate și în cel mult două luni de la primirea cererii. În cazul în care evaluează în mod pozitiv îndeplinirea condițiilor stabilite prin prezentul regulament, Comisia adoptă, fără întârzieri nejustificate, o decizie de autorizare a plății tranșei împrumutului.

(4) În cazul în care, în urma evaluării menționate la alineatul (3), Comisia ajunge la concluzia că cererea de plată menționată la alineatul (2) este nesatisfăcătoare, plata întregului împrumut sau a unei părți a acestuia se suspendă. Statul membru în cauză are posibilitatea de a-și prezenta observațiile în termen de o lună de la comunicarea concluziei evaluării Comisiei.

(5) Comisia evaluează observațiile menționate la alineatul (4) fără întârzieri nejustificate. Comisia ridică suspendarea în cazul în care statul membru în cauză a demonstrat că a luat măsurile necesare pentru a asigura îndeplinirea satisfăcătoare a condițiilor stabilite prin prezentul regulament.

Articolul 13

Reguli prudențiale aplicabile portofoliului de împrumuturi

Ponderea împrumuturilor acordate celor trei state membre care reprezintă cea mai mare parte a împrumuturilor acordate nu depășește 60 % din valoarea maximă menționată la articolul 6.

Articolul 14

Control și audituri

Acordul de împrumut conține dispozițiile necesare privind controalele și auditurile, astfel cum se prevede la articolul 223 alineatul (4) din Regulamentul financiar.

Articolul 15

Raportare

(1) Comisia transmite Parlamentului European și Consiliului un raport anual privind utilizarea asistenței financiare.

(2) După caz, raportul este însoțit de o propunere de prelungire a perioadei de disponibilitate a instrumentului SAFE.

Articolul 16

Norme de eligibilitate privind achizițiile publice în comun care sprijină investițiile din industria de apărare

(1) Achizițiile publice în comun sunt eligibile pentru sprijin în cadrul instrumentului SAFE numai dacă respectă condițiile de eligibilitate prevăzute la prezentul articol.

(2) Procedurile de achiziții publice în comun și contractele pentru produse din domeniul apărării includ cerințele de participare pentru contractanții și subcontractanții implicați în achizițiile publice în comun prevăzute la alineatele (3)-(13) și la alineatul (15) din prezentul articol, fără a aduce atingere oricăreia din condițiile prevăzute în acordurile menționate la articolul 17.

(3) Contractanții și subcontractanții implicați în achizițiile publice în comun sunt stabiliți și își au structurile de conducere executivă în Uniune, într-un stat SEE-AELS sau în Ucraina. Aceștia nu sunt supuși controlului unei țări terțe care nu este un stat SEE-AELS sau Ucraina, nici controlului unei entități dintr-o altă țară terță care nu este stabilită în Uniune, într-un stat SEE-AELS sau în Ucraina.

(4) Prin derogare de la alineatul (3), pentru a se ține seama de cooperarea industrială cu parteneri din exteriorul Uniunii, achizițiile publice în comun care implică un subcontractant căruia i se alocă între 15 % și 35 % din valoarea contractului și care nu este stabilit sau nu își are structurile de conducere executivă în Uniune, într-un stat SEE-AELS sau în Ucraina sunt eligibile pentru sprijin în cadrul instrumentului SAFE cu condiția să fie îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

(a) între contractant și subcontractantul în cauză s-a stabilit o relație contractuală directă în legătură cu produsul din domeniul apărării înainte de data intrării în vigoare a prezentului regulament;

(b) contractantul se angajează să studieze, în termen de doi ani, fezabilitatea înlocuirii factorului de producție furnizat de subcontractantul în cauză cu un factor de producție alternativ, fără restricții, originar din Uniune, din statele SEE-AELS sau din Ucraina și care îndeplinește cerințele tehnice și cele referitoare la termene.

(5) Prin derogare de la alineatul (3), o entitate juridică stabilită în Uniune și controlată de o altă țară terță sau de o entitate dintr-o altă țară terță poate participa la achiziția publică în comun dacă a făcut obiectul unei examinări în înțelesul Regulamentului (UE) 2019/452 și, dacă este necesar, al unor măsuri de atenuare adecvate, sau dacă oferă garanții verificate de statul membru în care este stabilit contractantul sau subcontractantul implicat în achiziția publică în comun. Garanțiile oferă asigurări cu privire la faptul că implicarea contractantului sau a subcontractantului în achiziția publică în comun nu contravine intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre, astfel cum sunt stabilite în cadrul politicii externe și de securitate comune în temeiul titlului V din Tratatul privind Uniunea Europeană.

(6) Garanțiile menționate la alineatul (5) se pot baza pe un model standardizat furnizat de Comisie și fac parte din caietul de sarcini, pentru a asigura o abordare armonizată la nivelul întregii Uniuni. Garanțiile atestă, în special, faptul că, în sensul achiziției publice în comun, au fost instituite măsuri care să asigure că:

(a) nu se exercită un control asupra contractantului sau a subcontractantului implicat în achiziția publică în comun într-un mod care să îi restrângă sau să îi restricționeze capacitatea de a onora comanda și de a obține rezultate; și

(b) este împiedicat accesul unei țări terțe sau al unei entități dintr-o țară terță la informații clasificate referitoare la achizițiile publice în comun, iar angajații sau alte persoane implicate în achiziția publică în comun beneficiază de o autorizare de securitate națională emisă de un stat membru, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative naționale.

(7) Autoritatea contractantă care efectuează achiziția publică în comun transmite Comisiei o notificare privind măsurile de atenuare aplicate în înțelesul Regulamentului (UE) 2019/452 sau garanțiile menționate la alineatul (5). Comisiei îi sunt puse la dispoziție, la cerere, informații suplimentare privind măsurile de atenuare aplicate sau privind garanțiile.

(8) Infrastructura, instalațiile, activele și resursele contractanților și ale subcontractanților implicați în achizițiile publice în comun care sunt utilizate în scopul achiziției publice în comun sunt situate pe teritoriul unui stat membru, al unui stat SEE-AELS sau al Ucrainei. În cazul în care nu dispun de alternative ușor accesibile sau de infrastructură, instalații, active și resurse relevante pe teritoriul unui stat membru, al unui stat SEE-AELS sau al Ucrainei, contractanții sau subcontractanții implicați în achiziția publică în comun își pot utiliza infrastructura, instalațiile, activele și resursele care sunt situate sau deținute în exteriorul teritoriilor respective, cu condiția ca o astfel de utilizare să nu contravină intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre.

(9) Se poate considera că contractanții și subcontractanții implicați în achizițiile publice în comun îndeplinesc condițiile de eligibilitate menționate la alineatele (3)-(7) în cazul în care au îndeplinit condițiile echivalente stabilite prin Regulamentul (UE) 2018/1092 ([9]), (UE) 2021/697 ([10]), (UE) 2023/1525 sau (UE) 2023/2418 al Parlamentului European și al Consiliului și cu condiția ca nicio modificare ulterioară să nu pună sub semnul întrebării îndeplinirea condițiilor respective.

([9]) Regulamentul (UE) 2018/1092 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 de instituire a Programului european de dezvoltare industrială în domeniul apărării pentru sprijinirea competitivității și a capacității de inovare a industriei de apărare a Uniunii (JO L 200, 7.8.2018, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([10]) Regulamentul (UE) 2021/697 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a Fondului european de apărare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1092 (JO L 170, 12.5.2021, p. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

(10) Costul componentelor care provin din exteriorul Uniunii, al statelor SEE-AELS sau al Ucrainei să nu depășească 35 % din costul estimat al componentelor produsului final. În scopul achizițiilor publice care beneficiază de sprijin din partea instrumentului SAFE, nicio componentă nu trebuie să provină dintr-o țară terță care contravine intereselor de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre.

(11) Pentru produsele din domeniul apărării aparținând categoriei a doua menționate la articolul 1 al doilea paragraf litera (b), contractanții au capacitatea de a decide, fără restricții impuse de țări terțe sau de entități din țări terțe, cu privire la definirea, adaptarea și evoluția proiectării produsului din domeniul apărării achiziționat, inclusiv autoritatea legală de a înlocui sau de a înlătura componente care fac obiectul unor restricții impuse de țări terțe sau de entități din țări terțe.

(12) În sensul prezentului articol, „subcontractanți implicați în achizițiile publice în comun" înseamnă orice entitate juridică ce furnizează factori de producție critici, astfel cum sunt definiți în clauzele contractuale, având atribute unice esențiale pentru funcționarea unui produs și căreia i se alocă cel puțin 15 % din valoarea contractului, și care are nevoie de acces la informații clasificate pentru executarea contractului.

(13) Statele membre se asigură că procedurile de achiziții publice și contractele pentru alte produse utilizate în scopuri de apărare care rezultă din achizițiile publice în comun care beneficiază de sprijin în temeiul instrumentului SAFE conțin condiții de eligibilitate adecvate pentru a proteja interesele de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre.

(14) Statele membre prezintă detaliat, în planul menționat la articolul 7, condițiile de eligibilitate în conformitate cu alineatele (3)-(11) și cu alineatele (13)-(15) din prezentul articol, fără a aduce atingere condițiilor prevăzute în acordurile menționate la articolul 17. Asistența financiară este condiționată de prezentarea, împreună cu cererea de plată, a informațiilor indicate în acordurile operaționale menționate la articolul 10.

(15) Statele membre pot utiliza asistența financiară în cadrul instrumentului SAFE pentru a-și finanța participarea la procedurile de achiziții publice desfășurate în conformitate cu articolul 168 alineatul (2) sau (3) din Regulamentul financiar. În acest caz, prin derogare de la articolul 168 alineatele (2) și (3) din Regulamentul financiar, țările terțe care participă la achizițiile publice în comun pot, de asemenea, să participe la oricare dintre mecanismele de achiziții publice prevăzute la articolul 168 alineatele (2) și (3) din Regulamentul financiar și să beneficieze de acestea.

Articolul 17

Condiții de participare a entităților și produselor din alte țări terțe

(1) Uniunea poate încheia acorduri bilaterale sau multilaterale cu țări în curs de aderare, potențiali candidați și țări candidate, altele decât Ucraina, precum și alte țări terțe cu care Uniunea a încheiat un parteneriat în materie de securitate și apărare (instrument fără caracter juridic obligatoriu), pentru a deschide condițiile de eligibilitate menționate la articolul 16 la țările respective și la teritoriile lor, în conformitate cu alineatele (2) și (3) din prezentul articol.

(2) Acordul bilateral sau multilateral menționat la alineatul (1) precizează modul în care se aplică condițiile de eligibilitate menționate la articolul 16. Acordul respectiv stabilește, în special:

(a) condițiile și modalitățile de participare a contractanților și a subcontractanților stabiliți în țara terță în cauză la achizițiile publice în comun efectuate în cadrul instrumentului SAFE, inclusiv condițiile privind amplasarea structurilor de conducere executivă și condițiile privind controlul exercitat de țări terțe sau de entități din țări terțe;

(b) normele referitoare la localizarea infrastructurii, a instalațiilor, a activelor și a resurselor contractanților sau ale subcontractanților implicați în achizițiile publice în comun care sunt utilizate pentru fabricarea de produse din domeniul apărării sau de alte produse utilizate în scopuri de apărare furnizate în cadrul contractelor care rezultă din achizițiile publice în comun desfășurate în cadrul instrumentului SAFE;

(c) normele referitoare la costurile componentelor care provin din țara terță în cauză, inclusiv o cotă minimă de componente care provin din Uniune, dintr-un stat SEE-AELS sau din Ucraina și o cotă maximă de componente care nu provin din Uniune, dintr-un stat SEE-AELS sau din Ucraina sau dintr-o țară terță care este parte la acord;

(d) normele referitoare la restricțiile impuse de țări terțe care nu sunt parte la acord sau de entități stabilite pe teritoriul acestora, cu privire la definirea, adaptarea și evoluția proiectării produsului din domeniul apărării achiziționat cu sprijinul instrumentului SAFE.

(3) Prin acordul bilateral sau multilateral:

(a) se asigură un echilibru adecvat în ceea ce privește contribuțiile și beneficiile țării terțe în cauză;

(b) se stabilesc condițiile aferente oricărei contribuții financiare care urmează să fie acordată Uniunii de țara terță în cauză;

(c) se stabilesc orice alte măsuri adecvate care reglementează securitatea aprovizionării cu produsul achiziționat;

(d) se contribuie la sporirea gradului de standardizare a sistemelor de apărare și la consolidarea interoperabilității dintre capabilitățile statelor membre și cele ale respectivelor țări terțe.

(4) Contribuțiile menționate la alineatul (3) litera (b) constituie venituri alocate externe în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar și se utilizează pentru programe de sprijinire a industriei de apărare a Uniunii, a industriei ucrainene de apărare și a Ucrainei în conformitate cu normele programelor respective.

Articolul 18

Modificarea acordurilor-cadru sau a contractelor

(1) În cazul în care o achiziție publică este sprijinită de instrumentul SAFE, normele prevăzute la alineatele (2)-(4) se aplică unui acord-cadru sau contract existent care are ca obiect achiziționarea de produse din domeniul apărării, este finanțat, integral sau parțial, de cel puțin unul dintre statele membre participante din împrumutul acordat în cadrul instrumentului SAFE și nu prevede posibilitatea modificării sale substanțiale. Atunci când aplică alineatele (2) și (3), autoritatea contractantă care a încheiat acordul-cadru sau contractul obține acordul prealabil al întreprinderii cu care a încheiat acordul-cadru sau contractul respectiv.

(2) O autoritate contractantă a unui stat membru poate modifica un acord-cadru sau un contract existent pentru produse din domeniul apărării, în cazul în care acordul-cadru sau contractul respectiv a fost încheiat cu o întreprindere care îndeplinește criterii echivalente cu cele prevăzute la articolul 16 alineatele (3)-(13) din prezentul regulament, pentru a adăuga noi autorități contractante din țările care participă la achiziția publică ca parte la respectivul acord-cadru sau contract. Articolul 29 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2009/81/CE nu se aplică autorităților contractante care nu au fost inițial parte la acordul-cadru sau la contract.

(3) Prin derogare de la articolul 29 alineatul (2) al treilea paragraf din Directiva 2009/81/CE, o autoritate contractantă a unui stat membru poate aduce modificări substanțiale cantităților stabilite într-un acord-cadru sau într-un contract, cu o valoare estimată care depășește pragurile stabilite la articolul 8 din Directiva 2009/81/CE, în cazul în care acordul-cadru sau contractul respectiv a fost încheiat cu o întreprindere care îndeplinește criterii echivalente cu cele prevăzute la articolul 16 alineatele (3)-(13) din prezentul regulament și în măsura în care modificarea este strict necesară pentru aplicarea alineatului (2) din prezentul articol.

(4) Pentru calcularea valorii menționate la alineatul (3), valoarea actualizată constituie punctul de referință atunci când contractul include o clauză de indexare.

(5) O autoritate contractantă care a modificat un acord-cadru sau un contract în cazurile menționate la alineatul (2) sau (3) din prezentul articol publică un anunț în acest sens în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, în conformitate cu articolul 32 din Directiva 2009/81/CE.

(6) În cazurile menționate la alineatele (2) și (3), între autoritățile contractante care sunt părți la acordul-cadru sau la contract se aplică principiul egalității de drepturi și obligații, în special în ceea ce privește costul cantităților suplimentare achiziționate.

Articolul 19

Cazuri care justifică recursul la procedura de negociere fără publicarea unui anunț de participare în contextul unei achiziții publice sprijinite de instrumentul SAFE

Se consideră că achizițiile publice care implică cel puțin un stat membru care beneficiază de asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE îndeplinesc condiția privind urgența care rezultă în urma unei situații de criză, în sensul articolului 28 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2009/81/CE.

Articolul 20

Scutirea de TVA la importul și furnizarea de produse din domeniul apărării

(1) În sensul prezentului regulament, livrările, achizițiile intracomunitare și importurile de produse din domeniul apărării sau de alte produse utilizate în scopuri de apărare care sunt efectuate în temeiul unor contracte care rezultă din achiziții publice sprijinite de instrumentul SAFE, sunt scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA) aplicabilă în temeiul Directivei 2006/112/CE. Scutirea se acordă cu drept de deducere a TVA achitate în etapa anterioară.

(2) Certificatul de scutire de TVA prevăzut în anexă servește la confirmarea faptului că tranzacția se califică pentru scutirea de TVA în temeiul prezentului regulament. Certificatul respectiv este ștampilat de autoritățile competente ale statului membru al entității care achiziționează produsele din domeniul apărării sau alte produse utilizate în scopuri de apărare în temeiul contractelor care rezultă din achiziții publice sprijinite în cadrul instrumentului SAFE și este păstrat de furnizorul produselor respective ca parte a evidențelor sale.

Articolul 21

Aplicarea normelor privind informațiile clasificate și informațiile sensibile

(1) Comisia utilizează un sistem de schimb de informații securizat pentru a facilita schimbul de informații clasificate și de informații sensibile între Comisie și statele membre și, dacă este cazul, cu contractanții sau cu alți destinatari finali.

(2) Comisia are acces la informații, inclusiv la informații clasificate, care sunt strict necesare în scopul verificării condițiilor de realizare a plăților și al efectuării verificărilor, analizelor, auditurilor, investigațiilor, rapoartelor, precum și a controalelor și auditurilor menționate la articolul 14.

Articolul 22

Informare, comunicare și publicitate

(1) Comisia și statele membre pot desfășura activități de comunicare pentru a asigura vizibilitatea Uniunii în legătură cu asistența financiară avută în vedere în planurile relevante de investiții pentru industria europeană de apărare, inclusiv prin activități de comunicare comune cu autoritățile naționale în cauză, ținând seama în mod corespunzător de cerințele de securitate. Comisia poate, după caz, să se asigure că sprijinul acordat în cadrul instrumentului SAFE este comunicat și recunoscut printr-o declarație de finanțare.

(2) Statele membre care beneficiază de asistență financiară în cadrul instrumentului SAFE asigură vizibilitatea asistenței financiare acordate de Uniune, ținând seama în mod corespunzător de cerințele de securitate, inclusiv, atunci când este cazul, afișând emblema Uniunii și o declarație de finanțare corespunzătoare cu textul „cu sprijinul Uniunii Europene – SAFE”, în special cu ocazia promovării achizițiilor publice în comun și a rezultatelor acestora, prin oferirea de informații specifice coerente, concrete nm și proporționale unor categorii de public diverse, care includ mass-media și publicul larg.

(3) Comisia pune în aplicare acțiuni de informare și comunicare privind instrumentul SAFE, acțiunile întreprinse în temeiul acestuia și rezultatele obținute. Comisia informează, dacă este cazul, birourile de reprezentare ale Parlamentului European cu privire la acțiunile sale și le implică în aceste acțiuni.

Articolul 23

Intrare în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 27 mai 2025.

Pentru Consiliu

Președintele

A. SZŁAPKA

ANEXĂ

CERTIFICAT DE SCUTIRE DE TVA ÎN TEMEIUL INSTRUMENTULUI SAFE

Număr de serie (opțional):
1. **ENTITATEA ELIGIBILĂ** Denumirea/numele Strada și numărul Codul poștal, localitatea Statul membru al entității
2. **AUTORITATEA COMPETENTĂ PENTRU A ȘTAMPILA (nume, adresă și număr de telefon)**
3. **DECLARAȚIA ENTITĂȚII ELIGIBILE** Entitatea eligibilă declară prin prezenta că produsele menționate în rubrica 4 sunt finanțate în cadrul instrumentului SAFE.
Entitatea eligibilă se angajează să plătească statului membru în care se află locul de livrare a produselor din domeniul apărării sau a altor produse utilizate în scopuri de apărare TVA care ar fi datorată în cazul în care aceste produse nu ar respecta condițiile de scutire. Localitatea, data Numele și calitatea semnatarului Semnătura

4. **DESCRIEREA PRODUSELOR PENTRU CARE SE SOLICITĂ SCUTIREA DE TVA**

A. Informații privind furnizorul

(1) numele și adresa

(2) statul membru

(3) numărul TVA sau codul de înregistrare fiscală

B. Informații privind produsele

Nr.	Descrierea detaliată a produselor (sau trimiterea la bonul de comandă anexat)	Cantitatea sau numărul	Valoarea fără TVA		Moneda
			Valoarea unitară	Valoarea totală	
		Cuantumul total			

5. **CERTIFICAREA DE CĂTRE AUTORITĂȚILE COMPETENTE ALE STATULUI MEMBRU DE ACHIZIȚIE**

Transportul/livrarea produselor descrise în rubrica 4 îndeplinește condițiile pentru scutirea de TVA.

Numele și calitatea semnatarului

Localitatea, data Ștampila Semnătura